

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK — CONTICH

1. Drie maanden onder de Sneeuw. — 3. Sint Gregoriusdag op School. — 6. Een moedig Meisje. — 7. Karel Cogge. De Overstroming aan den IJzer. — 8. Het Wonderlijk Gezelschap. — 11. Het Kermismeisje. — 12. Willem Tell. — 13. Beter een lap dan een scheur. — 17. De Zinneloozen van Gheel. — 20. De Klok van Stuivekenskerke. — 24. Grapjes en Vroolijke Verhalen. — 34. Nog grapjes. — 35. Het kindje van de Zee. — 37. De Bezembinders van tleit. — 38. De Vlucht in 'ne Koffer. — 41. De Gierigaard. — 43. De Veerman van 't Zwin. — 48. Eetlijk duurt 't langst. — 61. Strenge Winters. — 62. De Wees in Londen. — 63. Sinterklaas op de Heide. — 66. De Kinderen van den Smokkelaar. — 67. De Paaschklokken. — 69. Leerwtje van Damme. — 70. Van Alles Wat. — 71. Nieuwsgierig Aagje. — 79. De Verrassing van Oudenaarde. — 83. Op de Hooge Venen. — 85. De Overwintering van Nova Zembla. — 89. Hoogmoed komt voor den val. — 89. Het Spook. — 95. De twee Weesjes. — 96. De oude Redder. — 97. De Vlucht. — 101. Toch beter Thuis. — 105. Ongeluk en Gelak. — 108. Bieke. — 109. De oude Mantel. — 110. Robinson Crusoe. — 113. De Rooversjongen. — 114. Nooit Vergeten. — 118. De Spion van den Molen. — 119. De Kinderen van den Dokter. — 120. De Ruwe Kerel — Tweemaal gevonden. — 126. De Kerels van Lampernisse. — 136. Thijl Uilenspiegel. — 137. Oom Tom. — 141. De Kerstavond van Bertje. — 143. De Reis in de Wildernis. — 168. Een jonge Held. — 169. Jacob van Artevelde. — 170. De Overwinning van Karel. — 171. Geneveva van Brabant. — 172. De Avontuurlijke Reis. — 173. De Strijd met den Wolf. — 174. Een vreese-lijke Avond. — 175. De gevluchte Slaaf. — 176. In de Vliegmaschine. — 177. Een moedige Vrouw. — 178. Ontsnapt. — 179. Valsch beschuldigd. — 180. De Zoon van den Torenwachter. — 181. Terug bij vrouw en kinderen. — 182. De Reis van Columbus. — 183. De Schilder van Karel den Stoute. — 184. Het Spook van de Schelde. — 185. Het Avontuur in het gebergte. — 186. Jack de Cowboy. — 187. Hoe Jack prairieboer werd. — 188. De sterkste Voetbalclub. — 189. De Held van Tremeloo. — 190. De straf van 't Elzelahof. — 191. De Cowboy van Fort Bell. — 192. Jeanne d'Arc. — 193. De Wandelende Deur. — 194. De Avonturen van Geeraart. — 195. Geeraart in Rusland. — 196. Dikke Dries. — 197. De Roode Knuppels. — 198. Rosa van Dennenburg. — 199. De Wolf van Ghistel. — 200. De betooverde Molen. — 201. Zonderling gered. — 202. De Spaansche Furie. — 203. De Boeteling van Veurne. — 204. Een angstige Nacht. — 205. De Prins van Kakao. — 206. De dappere Elzie. — 207. De Avonturen van David. — 208. In en uit de Gevangenis. — 209. De Spion voor zijn Land. — 210. In het verwoeste Vlaanderen.

PRIJS 60 CENTIEM.

Vraag elke week het nieuwe boekje aan uw dagbladverkoopster, want de reeks van deze veel gevraagde boekjes gaat gedurig voort.

Boekdrukkerij R. Bracke-Van Geert, Baesrode.

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Nr. 270.

A. Hans.

De edele Ridder Roland

DE EDELE RIDDER ROLAND

I.

In den tijd van Karel den Groote, woonde in een berggrot bij de Italiaansche stad Sutri een arme moeder met haar tienjarigen zoon Roland. Het kind was hier te Sutri geboren, maar vrouw Berta, zooals de moeder genoemd werd, had vroeger in Frankenland gewoond. Elf jaar geleden was ze hier met haar man komen wonen op een kleine hoeve. Twee jaar geleden verloor ze haar man, die bij het visschen verdronk. En toen moest vrouw Berta de hoeve verlaten. Ze kon het zware werk niet alleen doen en Roland was daartoe te jong.

De arme moeder vestigde zich met haar kind in een nabije grot. Ze behield een stukje land, waarop ze graan en groenten kweekte. Er was soms gebrek, maar vrouw Berta voelde zich te fier, om

aalmoezen aan te nemen. Zoo had ze, wel vriendelijk, maar toch beslist, een dienaar van het kasteel weggestuurd, toen hij een korf levensmiddelen bracht. En nadien durfde de gouverneur van het kasteel geen hulp meer bieden.

't Was nu tegen den avond. Roland kwam in de grot. Hij was naar school geweest in 't naburig klooster, waar een monnik les gaf. Roland kuste zijn moeder.

— Zoo jongen, hebt ge wel geleerd? vroeg Berta.

— We hebben mogen schrijven en lezen en toen heeft vader Gabriël zoo'n schoon verhaal gedaan.

— Dan moet ge me dat straks eens over vertellen...

Vrouw Berta haalde uit een opening in den wand het eten. Ze gaf Roland meer dan ze zelf nuttigde.

— Moeder, neem nog een stuk brood van mij, zei hij.

— O, ik heb genoeg jongen...

— Wij zijn zoo arm, dat gij te weinig eet. Moeder, laat mij uit school blijven en werken...

— Neen, Roland...

— Er zijn zooveel jongens, die niet naar school gaan, maar hun vader en moeder helpen.

— Geleerdheid is zoo'n schat, Roland. Gij leert toch gaarne.

— Ja... En ik zou heel lang willen leeren, als we rijk waren, als de vader en moeder van Olivier. Die is mooi gekleed... O, moeder, vanmiddag lachten rijke kinderen om mijn grove kleeren... En Olivier zei, dat ze laf waren... Toen zwegen ze, want Olivier is de zoon van den gouverneur.

— Hij is een brave knaap en zal een edel ridder worden... En gij misschien ook, Roland.

— Ik, een ridder, moeder? Dat kan toch niet, wij wonen niet op een kasteel...

— Wie weet, als gij goed leert...

— O, ik zou liever dadelijk boeren, dan kan ik u helpen...

— God geeft ons elken dag voedsel, Roland, en laat ons dus tevreden zijn. Doe wat moeder vraagt, leer flink op school...

En na het eten vertelde Roland, wat hij op school had geleerd... Zijn moeder verklaarde, hetgeen hij niet goed begrepen had... Zij scheen in haar jeugd ook goed onderwijs genoten te hebben.

De grot bevatte verscheidene afdeelingen en in zoo'n soort van kamer, zullen we maar zeggen, stond Roland's bed. Toen de knaap sliep, bad vrouw Berta een wijle naast hem en voor

hem. En ze veegde haar tranen af.

Uit een kist haalde ze een gouden ring. Ze zou hem morgen in de stad verkoopen... Ze had er al meer juweelen te gelde gemaakt. Roland wist zelfs niet, dat moeder eenige kostbaarheden bezat.

Vrouw Berta zat dan nog een heelen tijd bij een kleine lamp te borduren. Ze verdiende ook daarmee wat geld. Ze leefde zeer zuinig. Ze wilde toch eenige van haar juweelen bewaren, om haar zoon later bij te staan. Roland was haar troost in het moeilijk leven. Voor zijn geluk wilde ze alles doen.

Soms kwam de monnik met Roland mee om moeder te betuigen, dat haar jongen altijd zijn best deed. En dan voelde vrouw Berta blijdschap. Roland had een goeden kamaraad; het was Olivier, de zoon van den gouverneur van 't kasteel. De knapen hadden elkaar op school leren kennen. En nu en dan mocht Olivier van zijn moeder bij de grot komen spelen. Het was voor beiden een groot plezier.

Enkele menschen hadden opgemerkt, dat de jongen van die arme vrouw even goede manieren had als de zoon van den rijken kasteeloverste. En ze vroegen wel eens aan elkaar, wie die Berta toch mocht zijn... Maar zij sprak nooit over haar verleden.

— O, moeder, moeder... nu moet ge toch meegaan kijken. De koning van Frankenland is gekomen met zooveel ridders en soldaten!

Met dit nieuws stormde Roland eenige weken later de grot binnen.

— De koning van Frankenland! herhaalde vrouw Berta en ze werd zeer bleek.

— Ja, moeder... Hij is op weg naar Rome, maar blijft eenige dagen hier... Hij logeert op het kasteel bij den vader van Olivier. En de soldaten verblijven in tenten met wimpels en vlaggen. O, het is zoo schoon! Ga eens mee zien, moeder!

Roland's oogen schitterden.

— Maar moeder, vervolgde de knaap, waarom beeft ge nu zoo? Ge behoeft niet bang te zijn van de soldaten. Zij zijn zeer vriendelijk.

— O, ik ben niet bang... Ik ga eens met u mee kijken... Ge moet eerst eten.

Van opwinding had Roland geen honger. Maar vrouw Berta wilde niet vertrekken, alvorens hij zijn maaltijd gebruikt had. Toen ging hij met moeder mee... Bij de stad stonden vele tenten. Boven groote vuren bereidden soldaten 't eten. Ze schertsten en lachten. Op een groote weide graasden talrijke paarden.

Ook in de stad was het druk. Voorname heeren verbleven in deftige huizen.

Bij het kasteel stond een groote menigte, begerig den machtigen koning van Frankenland te zien.

En daar kwam de vorst op de borstwering boven de poort met den gouverneur.

Het volk juichte. 't Had zulke groote daden van den koning vernomen. En ook, dat hij goed en wijs was, de zwakken beschermde tegen de machtigen, de armen tegen onrechtvaardige heeren.

— O, moeder, wat is hij een groote, sterke man! zei Roland opgetogen. Daarom noemen ze hem zeker Karel de Groote!

— Kind, ik word niet wel... laat ons naar huis gaan, stamelde vrouw Berta.

— O, moeder, ge ziet zoo bleek...

Is hier zoo benauwd tusschen al het volk.

— Kom mee, moeder, hernam Roland medelijdend.

Hij baande een weg voor haar.

— Mogen wij door? Moeder is ziek, zei hij met vriendelijke stem.

En de menschen schoven uiteen. Weldra waren vrouw Berta en Roland buiten de stad.

— Is 't al wat beter? vroeg de knaap.

— Ja... Maar laat me toch op uw schouder leunen...

Vrouw Berta stapte traag voort. En toen ze eindelijk de grot bereikte, scheen ze doodmoe.

— Is 't nog niet over, moeder? vroeg Roland.

— Neen, lieveling...

— Waarom weent ge nu?

— O, 't is niets... Ik zal naar bed gaan... Haal me een glas water uit de bron.

Roland spoedde zich om moeder te helpen. Hij zat een heelen tijd bij haar bed. Vrouw Berta lag zeer stil, met gesloten oogen. Eindelijk scheen ze zich weer kloeker te gevoelen.

— Roland, ga nu ook slapen, zei ze.

— Zijt ge wat beter, moeder?

— Ja...

Roland kuste haar. Hij lag langer wakker dan anders.

Den volgenden morgen wekte vrouw Berta hem als gewoonlijk. Ze zag nog bleek.

— Zijt ge nu genezen? vroeg de knaap.

— Nog een beetje raar in mijn hoofd, maar 't zal wel over gaan.

Wat later trok Roland weer vroolijk naar school. Hij zag niet, dat zijn moeder op een bankje neerviel en bitter weende. Hij keek even naar het soldatenkamp. Boeren verkochten er groenten en vruchten.

Maar 't was tijd voor de lessen. Op school wachtte Roland een heerlijke verrassing. Pas waren de leerlingen gezeten of er kwam voor- naam bezoek. De koning van Frankenland, Karel de Groote, wilde de klas eens opnemen.

Vriendelijk begroette hij den meester en de kinderen, en dan luisterde hij naar de les.

Toen Roland naar voren geroepen werd, om te lezen, keek de vorst hem belangstellend aan.

— Die knaap is niet van dit land, fluïsterde hij tot den meester.

— Neen, hij is uit 't Noorden gekomen, antwoordde de monnik.

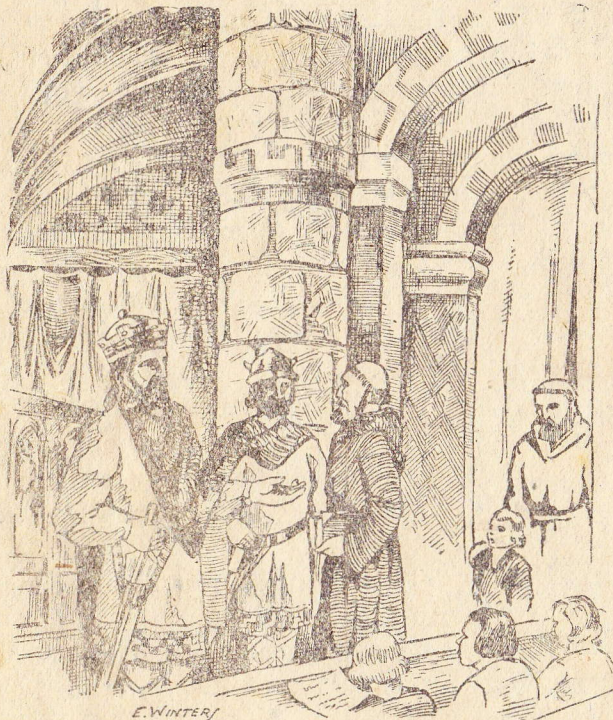
De koning ondervroeg Roland over zijn afkomst, maar de jongen wist er zelf niets van. Zijn moeder had hem alleen gezegd, dat ze met zijn vader van een andere streek naar hier was verhuisd.

De koning stelde aan zijn rechterhand de vlijt- ige en aan zijn linkerhand de luie leerlingen. En het bleek, dat de luien meest uit groote huizen en kasteelen kwamen.

— Dat is net als in Frankenland, zei Karel de Groote. En daar zeg ik dan tot de luien: gij denkt omdat ge van kasteelen komt, later hooge ambten te krijgen. Maar domme knapen zullen niets in 't bestuur van 't land te vertellen hebben.

Verstandige mannen zal ik verheffen, ook al zijn ze arm.

Karel de Groote deed veel om het onderwijs te bevorderen.

Olivier, Rolands vriend, stond ook bij de vlijt- igen.

Maar de koning keek toch 't meest naar Roland.

— Vriendje, zei hij, ge woont dus bij uw moeder en zij is weduwe? Als uw moeder hulp noodig heeft, vraag haar dan naar 't kasteel te komen. Ik zou met haar willen spreken.

Karel de Groote verliet toen de school, en Roland gevoelde zich fier, dat die machtige vorst tot hem gesproken had. O, dat was weer belangrijk nieuws voor moeder.

Na school, haastte Roland zich huiswaarts. Maar in de grot schrok hij. Vrouw Berta lag weer te bed.

— Ik ben nog niet beter, kloeg ze. Neem zelf uw brood... ik kan niet opstaan.

Wat was dat treurig...

— Maar moeder, de koning van Frankenland wil u helpen, zei Roland. Hij is op school geweest... hij keek me lang aan en ik moest hem zeggen, vanwaar vader en gij gekomen waren. Maar ik wist het niet goed.

Vrouw Berta richtte zich op. En er kwam een blos op haar wangen.

— Is Karel op school geweest? stamelde ze.

Roland moest nu alles vertellen. Vrouw Berta legde zich weer neer.

— Neen, hij zal me niet helpen! kreunde ze.

— Moeder, de koning heeft het toch gezegd,

en hij is zoo goed en machtig...

— Och, kind, denk er niet meer aan... Laat me nu stil liggen... ik ben zoo moe in mijn hoofd.

— Wil ik vanmiddag uit school blijven?

— Neen, neen, verzuim de lessen niet...

— Ge zijt zoo alleen...

— Dan rust ik 't best en word ik gauw beter.

Met treurig gemoed keerde Roland naar school terug.

Tegen den avond vond hij moeder nog te bed. Ze sliep... O, wat was ze bleek!

Roland wekte haar niet, doch verliet stil de grot. Hij had gehoord, dat zwakke menschen goed voedsel moesten hebben. En hij zou er om gaan bij den koning van Frankenland. Die had immers gezegd, dat moeder mocht komen als ze hulp behoefde. Moeder kon zelf niet gaan. Dus zou hij het doen...

Roland liep naar het kasteel... Hij was soms binnen geweest met Olivier en de knecht aan de zijpoort liet hem dan ook door. Daar zag Roland zijn vriend, die naar soldaten keek, welke wapenrustingen wreven tot ze blonken.

— Olivier, waar is de koning van Frankenland? vroeg Roland.

— Aan tafel met vader en vele ridders. Ze zijn daar in de groote zaal.

— Ik moet den koning hulp vragen voor mijn moeder. O, moeder is ziek.

— Maar ge kunt nu niet binnen gaan. Ik mag ook niet in de zaal.

— De koning heeft op school gezegd, dat moeder om hulp mag komen. Ik ben hier, in haar plaats, want moeder ligt te bed.

— Wacht tot de maaltijd geëindigd is. Ik zal dan aan vader zeggen, dat gij hier zijt.

Maar Roland luisterde niet naar die vermaning. Moeder kon niet wachten. Hij was ongerust. Snel liep hij naar de zaal.

— Ga weg, jongen, wat komt gij hier doen? bromde een bediende bij de deur.

Roland was hem te vlug af en glipte langs hem heen. Hij trad in de versierde zaal, waar lange tafels stonden. En aan de middentafel zag hij den grooten vorst, met het goede gelaat. De gouverneur schrok, toen hij den knaap in zijn grove kleeding bemerkte. Maar Roland trad vrijmoedig op Karel den Groote toe.

— O, koning, zei hij, met zijn heldere stem, moeder is zoo erg ziek. Wij hebben zoo weinig voedsel. En ik kom u om hulp vragen. Gij hebt die beloofd.

Veel heeren ontstelden en keken nijdig. Wie had dien boerenknaap hier binnen gelaten? En hoe waagde die brutale vlegel het, den koning

aan te spreken? Zoo dachten ze.

Maar Karel de Groote lachte Roland vriendelijk toe en zei:

— Ha, dat is mijn vriendje uit de school... En heeft uw moeder u gezonden?

— Neen, koning. Toen ik uit school kwam, lag moeder zoo stil in bed. Zij slaapt, maar is zoo bleek... En ik ben gauw naar hier geloopt.

— Dat is braaf van u...

Karel streelde Roland over de lokken.

— Ik houd van kinderen die zoo voor hun moeder optreden, hernam hij. En ik zal haar helpen.

De vorst gelastte zijn dokter, dadelijk met den knaap mee te gaan en alles te doen voor de kranke vrouw, wat hij kon.

— Straks breng ik zelf een bezoek aan uw moeder, beloofde Karel.

Roland stapte met den geneesheer mee. En nu keken de ridders niet meer nijdig naar hem.

Vrouw Berta was wakker, toen haar zoon met den dokter binnen trad. Vlug vertelde Roland, wat hij gedaan had.

— O, moeder, deze heer zal u beter maken, zei hij dan opgetogen.

— Vrouw, wat scheelt u? vroeg de dokter.

— Och, heer, mijn zoontje heeft het goed bedoeld maar medicijnen kunnen mij niet baten. Ik

ben ongesteld door groote ontroering. Dat zal met rust overgaan.

— Gij ziet er zwak uit. Ge neemt te weinig voedsel. Ik hoor, dat ge veel verdriet hebt gehad in uw leven.

— Ik verloor mijn goeden man... En ja, er is nog ander leed...

— Moeder, straks komt de koning zelf! riep Roland uit.

Vrouw Berta ontroerde weer. De geneesheer vertrok.

— Ik zal hier krachtig voedsel laten brengen, besloot hij. Er is armoede in die grot.

Vrouw Berta liet Roland vertellen hoe hij op 't kasteel ontvangen was geworden. Ze stond op. En uit een kist haalde ze kleren, die Roland nooit gezien had. Ze trok die aan.

— O, moeder, wat zijt ge schoon! zei Roland in bewondering. Waarom doet gij dat kleed niet elken Zondag aan?

— Kind, straks zult gij het misschien begrijpen.

Vrouw Berta ruimde 't een en ander op, maar ze was zoo moe, dat ze weer op de bank neer viel.

III.

Roland ging telkens buiten kijken, of de ko-

ning kwam. Het was gelukkig nog licht. Hij had 't gevoel, dat er iets groots zou gebeuren.

— Moeder, daar is de koning! riep Roland opgewonden.

— Blijf nu bij me, Roland, zei vrouw Berta ontroerd.

— De koning is alleen met den gouverneur, moeder.

Vrouw Berta stond op. Ze rustte met haar linkerhand op Rolands schouder. Ze begaf zich naar de ingang van de grot.

Daar naderde Karel de Groote. Hij zag Rolands moeder en plots wankelde hij en werd hij bleek.

— Is het mogelijk? stamelde hij, Berta gij!

Roland kon zijn oogen haast niet gelooven. De koning viel moeder om den hals en kustte haar.

— Berta, mijn arme, arme zuster! riep hij weenend uit. O, ik ben hard geweest voor u... Ik had zoo'n berouw... en liet u overal zoeken... En gij waart zoo ver weg! En nu vind ik u hier... in een grot... O, ik schaam me... Gij moet mij wel erg haten, Berta!

— Neen, Karel, ik heb u nog altijd lief als mijn broeder, antwoordde de vrouw zacht.

Ze liet haar hoofd tegen den schouder van den grooten, sterken koning rusten.

— Siegfried was altijd zoo goed voor mij,

fluisterde ze. Toen hij leefde, had ik geen armoede... Helaas, ik verloor hem door een vreeselijk ongeluk. Hij had me 'zoo innig lief en nooit heeft hij een boos woord over u gezegd, Karel.

— Ik was slecht... Ik handelde toen in hoogmoed... Maar ik ben sedert veel veranderd, Berta. O, waarom keerdet gij niet tot mij terug?

— 'k Wist niet of ik mocht...

— Op school zag ik uw kind en zijn gelaat ontroerde me zoo diep... Er was iets bekend in. Maar ik kon niet vermoeden, dat hij mijn neef was...

Roland was vreemd te moede. De koning van Frankenland noemde moeder zijn zuster, en was dus zijn oom...

— Dan ben ik een prins, dacht Roland.

Maar hij kon het nog niet gelooven...

— Roland vertelde me, dat gij met uw gevolg en soldaten hier waart, sprak vrouw Berta voort. Ik ging met hem kijken. En na al die jaren van scheiding zag ik u op de borstwering van het kasteel. Van ontroering werd ik ziek...

— Maar nu zult ge genezen, Berta, hernam de koning. Gij gaat met mij mee en ge zult met Roland in het paleis te Aken wonen... Wilt gij dat, Bertha? Kunt ge mij mijn onrechtvaardigheid vergeven?

— O, gaarne ga ik met u mee, Karel...

— Roland, ik ben uw oom, zei de koning nu tot den knaap.

Hij kustte hem ook.

De gouverneur stond verbaasd bij de ingang. Hij wist ook niet, wat hij zag. Die arme vrouw uit de grot zou de zuster van den machtigen vorst zijn! En niemand had dat geweten.

Karel leidde Bertha naar de bank en sprak toen even met den gouverneur van 't kasteel.

— Berta, zei hij dan, nu gaat ge mee naar 't kasteel.

— O, broeder, laat me daar morgen komen. Ik zou dezen avond nog alleen met mijn zoon willen door brengen.

Karel stemde daarin toe. Hij bleef nog eenigen tijd met Berta praten.

't Was donker, toen hij vertrok.

Vrouw Berta nam haar zoontje dicht tegen zich en zei:

— Roland, nu ben ik genezen. O, het is allemaal vreemd voor u, hé?

— Moeder, ben ik dan waarlijk een prins?

— Ja. Ik werd geboren in een paleis. Ik moet u veel vertellen. 'k Heb het nooit willen doen, om u niet ontevreden te maken met uw lot. Nu moogt ge alles weten. Koning Karel is mijn broeder. Toen mijn ouders gestorven waren, was ik nog een meisje en ik bleef in 't paleis

bij mijn broer, die koning werd. Ik had een bra-
ven man lief, Siegfried, een ambtenaar van den
koning. En ik wilde met hem trouwen. Maar hij
was geen prins en Karel verbood daarom ons hu-
welijk. Ik ging heen en trouwde toch met Sieg-
fried. Hij was uw vader, Roland, een brave op-
rechte man. Mijn broer joeg ons uit het land. En
wij trokken ver weg... We vestigden ons hier en
uw vader werd landbouwer. We waren zeer ge-
lukkig. Toch had ik altijd smart over de gram-
schap van mijn broer.

— Het was toch slecht vader en u weg te ja-
gen! riep Roland uit, en zijn oogen fonkelden.

— Stil, Roland... Nooit heeft uw vader een
boos woord over den koning gezegd. En ik bleef
hem beminnen. Uw oom wist toen niet beter...
hij dacht dat hij zoo moest handelen. Prinsessen
trouwen altijd met prinsen. En nadien heeft uw
oom berouw gekregen. Hij liet ons overal zoe-
ken, maar kon ons niet vinden... O, het spijt
hem zoo, zulk een goede en wijze koning. Gij
moogt geen wrok hebben, Roland. Dat wil de
goede God ook niet.

Zoo sprak vrouw Berta. En ze bracht dan haar
jongen te bed. Ze voelde zich zoo gelukkig, en
ze dankte God voor deze groote hulp.

Roland lag een heelen tijd wakker. Hij was
een prins en zou weer in een paleis wonen. Maar

op dat vooruitzicht lag een schaduw. Zijn goede
vader had voor koning Karel zijn land moeten
verlaten. Hij was geminacht geworden, omdat
hij geen prins was.

— Dan ben ik ook maar liever geen prins,
dacht Roland.

Hij had toch meer eerbied voor zijn vader dan
voor een machtigen koning.

Eindelijk sliep Roland in. Den volgenden mor-
gen werd hij vroeg door moeder gewekt. Wat
was er nu ook weer? Had hij gedroomd?

Maar moeder droeg weer haar mooie kleeren.

— 't Is dus waar dat de koning mijn oom is?
vroeg Roland.

— Ja, mijn jongen.

— Moeder, ik zou toch liever geen prins zijn.
Vader was het ook niet...

Vrouw Berta begreep het gevoel van haar
zoon en ontroerd kuste ze hem.

— Jongen, ik ben blij, dat ge zoo trouw zijt
aan uw goeden vader, sprak ze. Maar gij moogt
geen wrok hebben. Vader in den Hemel zegt u,
dat ge nu alles moet doen, wat uw moeder voor
u beschikt. En dat zal, hé, Roland?

— Ja, moeder.

— Zoo is het goed. En bedenk, dat uw oom
onrecht wil herstellen.

Ze ontbeten samen, en toen leidde vrouw

Berta haar zoontje mee naar het kerkhof. Ze knielden samen op vaders graf. Nooit zou Berta haar Siegfried vergeten, ook al keerde ze nu terug naar een paleis.

Moeder en zoon begaven zich weer naar de grot.

— Vandaag kunt ge niet naar school, zei vrouw Berta. Ge zult weldra afscheid moeten nemen van vader Gabriël.

Dit speet Roland.

— En ook Olivier zal ik missen, zei hij.

Dit maakte hem wat treurig.

Daar kwamen heeren en dienaren. Ze voerden een sierlijken draagkoets. Vrouw Berta moest hierin plaats nemen. En voor Roland was er een mooi paard.

Zoo werden moeder en zoon naar het kasteel van den gouverneur geleid. Roland was wel verlegen, toen al de menschen zoo naar hem keken. De omwoners en de burgers van de stad begrepen er niets van. Waarom werd de vrouw uit de grot zulk een eer aangedaan?

Olivier wachtte zijn vriendje op het slotplein. Roland sprong van zijn paard. En beide jongens snelden naar elkaar toe.

— O, gij zijt een prins, zei Olivier. Vader heeft het me verteld.

— Maar het spijt me, dat ik zoo ver van u weg moet, antwoordde Roland.

— Ik zal ook verdriet hebben.

Karel de Grootte trad zijn zuster en neefje tegemoet en leidde hen binnen. Ze kregen mooie kamers in het kasteel. En daar zouden ze blijven, terwijl Karel naar Rome ging.

Den volgenden dag had in de groote kerk een uitvaartdienst plaats voor Siegfried, Rolands vader. De koning zat vooraan naast zijn neefje. En de kerk was vol ridders, officieren, en burgers. Allen wisten nu, wie vrouw Berta was.

Roland zag tijdens den dienst den koning weenen. Dat was van berouw en verdriet. En toen verdween alle wrok bij Roland, Van dit oogeblik af, kreeg hij zijn oom Karel lief.

IV.

Vele jaren waren voorbij gegaan. Roland was een dapper man geworden, de trouwste dienaar van zijn oom, Karel de Grootte.

Moeder was bij vader in den Hemel... Ze had haar jongen zien opgroeien tot een edel ridder. Dat was haar groot geluk geweest.

Gaarne steunde Roland zijn oom, die overal ruwheid beteugelde, orde bracht en onderwijs verbreidde, ook voor de eenvoudigen en armen. Dikwijls moest Karel oproerige volkeren tot ge-

hoorzaamheid brengen en dan was de edele Roland als zijn rechterhand.

Roland werd aan het hof en in 't leger geacht en bemind. Toch had hij een vijand, al durfde deze het niet te toonen. Het was ridder Ganelon, die niet kon verdragen, dat Karel de Groote zijn plannen 't eerst met Roland besprak. Ook had Roland belet dat Ganelon onrecht pleegde jegens minderen.

Er kwam groot gevaar voor het rijk van Karel. Uit Spanje drong een ruw volk over de Pyreneeën in Frankenland. Het waren de Saracenen.

Om het rijk te behoeden, moesten ze teruggedrongen worden. En Karel de Groote verzamelde een groot leger. Alle ridders trokken met hem mee. Er rukten ook legers aan uit andere gewesten. En tot groote vreugde van Roland, was bij de troepen uit Italië, de vriend van zijn jeugd, Olivier.

Hoe blijde waren beiden elkaar terug te zien na zoovele jaren.

Een geweldige macht trok dus tegen de Saracenen op. De strijd duurde lang, wel zeven jaar. Maar toen waren de Saracenen in Spanje teruggeworpen.

Maar Karel de Groote trok ook over de Pyreneeën, bergen en ten laatste hadden de Saracenen maar één stad meer, Zaragossa.

Toen zond Marsilla, der vorst der Saracenen, een gezantschap naar Karel. Hij vroeg die laatste stad te mogen behouden. Als Karel met zijn legers heen ging, zou Marsilla een maand later volgen naar Frankenland, om den koning trouw te beloven.

Karel de Groote streek eens over zijn langen baard en zei:

— Ik moet daarover nadenken en zal morgen beslissen.

De afgezanten werden goed behandeld. 's Avonds hield Karel raad met zijn voornaamste ridders.

— O, vertrouw dien Saracenen vorst niet, sprak Roland. Hij is valsch. Wanneer gij u met uw legers teruggetrokken hebt, zal hij al zijn beloften schenden en opnieuw uw rijk bedreigen.

— Dat is niet waar, zei Ganelon, die Roland haatte. Marsilla meent dat oprecht. Wij strijden nu al zeven jaar. Er moet vrede en rust komen. Alles lijdt door den oorlog. Handel en nijverheid kwijnen. En roerige stammen zullen u last aandoen. Neem het voorstel van den Saracenenvorst aan. Hij is nu overwonnen.

— Wij hebben zeven jaar strijd gevoerd, nog eenige maanden en Zaragossa is aan ons. En dan zijn de Saracenen geheel overwonnen, hernam Roland.

Veel ridders verlangden naar huis en steunden Ganelon, uitgenomen Olivier. Roland en hij stonden alleen met hun oordeel.

En Karel de Groote luisterde naar de anderen. Den volgenden dag, zei hij tot de gezanten, dat hij eenige ridders zou zenden, om hun vorst verzoening en vrede aan te bieden.

De afgevaardigden vertrokken.

— Wie wil mijn gezant zijn naar Zaragossa? vroeg Karel aan zijn hovelingen.

— Nu gij beslist hebt vrede te maken, wil ik u hierin ook dienen, sprak Roland. Laat mij gaan!

— Gij zijt veel te driftig, zei Olivier. Ge zoudt met dien sluwen Saracenvorst dadelijk twist krijgen.

— Ik houd u liever bij mij, hernam Karel de Groote tot Roland.

— Stuur Ganelon dan, sprak deze.

En Ganelon werd als afgevaardigde aangewezen. Hij was hierover nijdig.

— Intusschen zullen Roland en Olivier tegen mij konkelen bij den koning, dacht hij. Het is een afgesproken spel mij weg te krijgen.

Met razernij in 't hart vertrok Ganelon, door een sterk geleide vergezeld. Hij kwam te Zaragossa aan. En er was in zijn valsch gemoed een laag plan, om Roland ten val te brengen.

— Karel de Groote biedt vrede aan, zei hij.

Maar ik vrees, dat hij spoedig van gedachte zal veranderen.

— Waarom? vroeg de Saracenvorst.

— Hij heeft een neef, die met hem kan doen wat hij wil. Hij heet Roland.

— O, Roland, die een wonderlijk zwaard heeft, Durendal en een hoorn, die zeer ver wordt gehoord? Is het waar, dat zijn zwaard stukken van de rots afslaat?

— Ja... En Roland wil zijn zwaard gebruiken om heel uw volk uit te roeien. Ik heb bij den koning voor verzoening en vrede gesproken en won het. Doch nu ben ik weg. En ge kunt Roland niet vertrouwen. Hij zal Karel de Groote weer bepraten. Ware hij er niet meer, dan zou de koning ontmoedigd naar zijn land terug trekken.

Marsilla hoorde wel, dat Ganelon Roland erg haatte.

— Wat kan ik doen om Roland uit den weg te ruimen? Ik heb er veel voor over. Zijt gij bereid mij te helpen? vroeg hij.

— Ja, antwoordde Ganelon. En zoo zal ik mijn volk dienen, want dat snakt naar rust en vrede, voegde hij er huichelend bij. Zend groote geschenken naar Karel. Beloof hem trouw. Zeg, dat ge hem in zijn hoofdstad gehoorzaamheid zult zweren. Dan zal Karel met zijn leger over

het gebergte trekken en een kleine achterhoede achter laten. Zooals altijd zal die achterhoede onder bevel van Roland staan. Is het hoofdleger door de pas van Ronceval en Roland nog aan deze zijde, kom dan met een leger van honderdduizend man en val de achterhoede aan. Roland zal stand willen houden en wanhopig vechten. Misschien overwint hij een eerste maal. Stuur een nieuw sterk leger naar het kleine hoopje. En Roland valt!

— Maar weet gij zeker, dat hij de achterhoede zal aanvoeren? vroeg Marsilla.

— Dat doet hij altijd... Karel houdt hem voor den dappersten ridder. En Roland wil voor den koning alles offeren.

Zoo moest de verrader zelf hulde brengen aan de trouw van den edelen Roland.

De Saracenenvorst besloot te handelen, gelijk Ganelon voorstelde. De valsche afgezant kreeg veel goud en vertrok.

Marsilla zond een gezantschap mee, met zeven honderd kameelen, beladen met goud en zilver, bestemd voor Karel de Grootte.

Ganelon kwam aan het hof terug.

— Koning, zei hij tot Karel, ik heb mijn taak getrouw vervuld. Marsilla zend u zeven honderd kameelen met goud en zilver; binnen een maand zal hij u te Aken trouw en gehoorzaam-

heid komen zweren. Trek dus met uw leger af. Laat tegen een verrassing een achterhoede achter. Wie beter dan de dappere Roland kan deze aanvoeren? Maar ik ben overtuigd, dat Marsilla het oprecht meent.

Er werd dan gehandeld, zooals Ganelon het wenschte. De legers kregen bevel over het gebergte te trekken. Een achterhoede zou dien aftocht beschermen.

— Niet gij, maar een ander moet de achterhoede aanvoeren, zei Karel tot Roland. Ik bemin u als mijn zoon, en het kind van mijn brave zuster Berta. En ik voel me ongerust om u.

— Koning, altijd heb ik het bevel over de achterhoede en daar kan ik het best toonen, hoe gaarne ik u dien. Ik smEEK u dus, laat me ook nu de gevaarlijkste post bekleeden. Mijn trouwe Olivier zal bij me blijven.

Karel gaf toe. Hij weende, toen hij afscheid nam van Roland. Het hart was hem zoo zwaar. Roland sprak hem moed in. De oud geworden vorst vertrok.

— Ik heb een voorgevoel, dat ik mijn oom niet meer terug zal zien, sprak Roland tot Olivier. Ik vertrouw Marsilla niet. Ganelon laat zich misleiden.

De edele ridder, zelf zoo oprecht en trouw,

kon niet vermoeden, dat Ganelon een verrader was.

Het groote leger kruiste het gebergte. De soldaten en de ridders gingen naar huis. Maar de rechte vroolijkheid heerschte niet bij de troepen. Er was als een druk, een geheime angst.

Karel de Groote lag 's nachts wakker.

— Ik denk altijd maar aan Roland, zei hij tot zijn ridders. O, ik ben zoo bevreesd om hem.

— Er zal niets gebeuren, beweerde de valsche Ganelon. Marsilla zag er oprecht uit. En moest een oproerige bende iets wagen, dan zal Roland ze spoedig uiteen jagen. Weldra zal de dappere ridder veilig bij ons zijn.

Zoo sprak de Judas en 's nachts telde en streelde hij zijn goud.

V.

Roland had zijn kleine legerscharé bij de pas van Ronceval opgesteld. Trouw zou hij waken. Hij wist, dat hij een gewichtige taak had. De koning en duizenden levens waren hem toevertrouwd. Verspieders meldden de nadering van een Saraceensch leger.

— Daar begint het al, zei Olivier. O, Roland gij hebt het wel goed voorzien. Had Karel maar naar uw raad geluisterd!

— Het is nu te laat. En praten helpt niet. Olivier, wij zullen strijden tot het uiterste. De Saracenen mogen niet door de pas van Ronceval.

— Blaas op uw horen... De koning zal 't nog vernemen, en terug keeren.

— Neen, meen... Hij zou meenen dat ik vrees heb...

Roland gaf zijn bevelen. Den volgenden dag vielen de Saracenen aan. 't Werd een geweldig gevecht. Roland was altijd daar, waar 't meeste gevaar dreigde. Zijn reuzenzwaard Durendal sloeg de ruwe horden achteruit. En de Saracenen namen de vlucht.

Maar in het gebergte lagen ook veel doode en gewonde Franken. En Rolands legertje was nog kleiner geworden.

— De Saracenen zullen terug keeren, zei Roland tot Olivier.

— Blaas op uw horen... Nog kan de koning de klanken hooren. Gij hebt nu getoond, dat ge geen vrees hebt. Maar als wij vallen, zullen de Saracenen toch door de pas dringen en Karels troepen achterhalen.

Roland nam den horen, die zijn moeder hem om 't lichaam had gehangen, toen hij zijn eersten krijgstoct ondernam. En luid schalden de klanken over de bergen heen...

Karel de Groote had zich ter ruste gelegd. Hij was weer zoo droef te moede, peinzend aan Roland, zijn neef, dien hij lief had als een zoon.

Plots rees hij op en ontroerd zei hij:

— Hoor, Roland roept me... Roland is in gevaar...

Hij ging uit zijn tent. 't Was stil in het kamp. De vermoeide soldaten sliepen.

Van heel ver kwam hoorngeschal.

— Ja, Roland roept me, hernam Karel.

— Ge vergist u, koning, sprak Ganelon. Het moet ergens een herder zijn, die zijn kudde verzamelt. De pas van Ronceval is ver. Hoe zoudt gij tot hier Rolands hoorn kunnen vernemen.

— Er is maar een hoorn als die van Roland. O, daar blaast hij weer. En mijn dappere neef is in nood, in grooten nood. De valsche Saracenen hebben hun woord gebroken en vallen hem aan.

— Dat kan niet, wedervoer Ganelon. Marsilla meende het oprecht.

— En ik zeg u, dat Roland roept. Wij moeten terug!

Karel gaf zijn bevelen. Het groote leger moest draaien. Dit eischte veel tijd.

— Naar Roland, mijn beminden Roland, riep Karel, en hij weende weer.

Marsilla had den raad van Ganelon gevolgd.

Voor de tweede maal stormden de Saracenen nader. Uren duurde de slag. De vijand overwon nog niet. Maar een speer had Olivier getroffen. Stervend viel de dappere man neer. Weenend knielde Roland bij zijn trouwen vriend.

Een priester stond hem bij, en met zijn hoofd op Rolands schouder overleed de kamaraad uit zijn jeugd.

Roland had een dag rust om zijn troepje te verzamelen. En toen volgde de vierde aanval. De kleine schare verdedigde zich hardnekkig. Ieder was een held... Tegen den avond stond Roland daar met zijn laatste getrouwen. Niemand durfde hem naderen. De geduchte Durendal weerde zelfs langen tijd de toegeworpen speren af. Toch was de edele ridder reeds op veel plaatsen gewond.

De held kon niet meer. Bloedend sleurde hij zich naar een boom. En hij bevoel God zijn ziele aan. Hij legde zich neer. De Saracenen rukten voorwaarts. De leeuw was gevallen. Nu konden ze hem grijpen.

Maar daar klonk uit de pas trompetgeklank. Roland hief 't hoofd op.

— De bazuinen van mijn koning! riep hij.

— De koning van Frankenland is terug! gilden de Saracenen.

En vol angst vloden ze heen. Geen hunner

waagde het nog naar den boom te loopen, om Roland te vangen. De stervende ridder richtte zich weer op.

— De Saracenen vluchten... nu is mijn koning gered... Vader en moeder, ik kom tot u, sprak hij.

En hij verzamelde zijn laatste kracht en bracht zijn hoorn aan de lippen... Nog eens schalde die hoorn over de bergen. Het was een overwinningskreet.

Roland zonk neer en stierf. De soldaten stormden uit de pas. Ze zetten de Saracenen na.

— Waar is Roland? kreet de koning.

Men leidde hem naar den boom.

— Roland, mijn neef... O, hij is gestorven... Voor mij is hij gevallen... Had ik toch naar zijn raad geluisterd. Edele Roland, altijd waart ge me trouw...

Karel de Groote vervolgde den vijand tot in Zaragossa. En de Saracenen werden voor goed verslagen. Marsilla vluchtte over de zee.

Maar 't kwam uit, dat Ganelon een verrader was. Hij kreeg naar de gewoonte dier dagen een zware straf. Vier paarden trokken te Aken zijn lichaam aan stukken. Zijn naam wordt nog met verachting genoemd. Maar de edele ridder Roland werd door dichters bezongen.

EINDE.